

İbadette özürlülük halleri

“Devamlı akıntılarım var. Bu durum, abdestimin ve namazımın sıhhatine zarar verir mi? Neler yapmalıyım?” İsim belirtmeyen okuyucumuz: “Bir hastalık sebebiyle bağırsaklarımda gevşeme oldu ve damarlarım büzülmediğinden eğilip kalkmalarımda yel çıkmasına engel olamaz oldum. Bu durumda abdestim ve namazım ne olacak? Özürlü sayılır mıyım?” İsim belirtmeyen okuyucumuz: “Seksen yaşında bir yaşlıya bakıyorum. Abdestini ben aldırıyorum. Bazen abdestini kaçırıyor ve farkında olmadan namaz kılıyor. Ben sonradan farkına varıyorum. Veya gözümünden kaçtığı da oluyor. Bu yaşlı namazını kılmaya devam etmeli mi, yoksa bırakmalı mı?”

Yapabildiklerimizden sorumluyuz. Yapamadıklarımızdan değil. Kur’ân bu konuda çok açık: “Allah hiç kimseye güç yetiremediği bir şeyi yüklemez.”¹ “Biz kimseye gücünün yettiğinden fazlasını yüklemeyiz.”² “İman edip salih amel işleyenlere gelince Biz kimseye güç yetirebildiğinden fazlasını yüklemeyiz. Onlar Cennet ehlidir. Orada ebedî olarak kalacaklardır.”³

Hastalık nedeniyle güç yetiremediğimiz için yapamadıklarımızdan sorumlu olmadığımız gibi; yapabildiğimiz kadarından, eksiklerimiz var diye, ne abdestimiz, ne namazımız, ne ibadetimiz fasit de olmaz. Yapabildiklerimizi yaparız. Yeter ki, yapabildiklerimizi Allah için yapmış olalım. O bize inşallah yeterli olur.

Bununla beraber; eğer mümkünse, almamız gereken önlemler de söz konusu olacaktır şüphesiz:

1-Sağlıkla ilgili şikâyetlerimiz olduğunda doktora başvurmayı ihmal etmemeliyiz.

2-Doktorun önerilerini uygulayarak Cenab-ı Allah'tan şifa beklemeliyiz.

3-Kan, irin, mantar gibi devamlı vücut akıntıları kişiyi özürlü kılar. Bağırsak hastalığı nedeniyle, damarların büzülmemesinden dolayı yel çıkmasına engel olamamak da bir özür halidir. Özürlü kişi, abdest öncesinde taharetini, temizliğini güzelce yapar. Gerekli şekilde akıntı bölgesine tampon koyulması gerekiyorsa koyar. Ve hemen ardından abdestini alarak ara vermeden namazını kılar. Bu abdestle dilerse namazdan sonra Kur'ân okuyabilir, nafile namaz kılabilir, kaza namazı kılabilir. Bu süre zarfında akıntı, sızıntı olması kişinin abdestine ve namazına zarar vermez.

Fakat yeni bir vakit girdiğinde önceki vakit içinde aldığı abdestle yetinmez; taharetini, temizliğini yeniden yapar, abdestini yeniden alır. Her yeni vakit girdiğinde taharetini yenileyip abdestini tazeleyerek namazını kılar. Bir abdestle iki vakit namaz kılmamaya özen göstermesi ve her abdest öncesinde taharetini yenilemesi onun için yeterli olur.

Hastalık sebebiyle damar gevşemesi olan kişi, yellenme olmasın diye fazla hareket etmemesi gerekiyorsa, namazını fazla hareket etmeden kılar. Bu kişi:

a) Kıyamda yelini önleyebiliyor, fakat secdeye giderken veya secde esnasında önleyemiyorsa, namazını ayakta kılar. Rükû için biraz eğilmesi, secde için rükûdan biraz fazlaca eğilmesi, oturuş için ellerini bırakıp durması kâfi olur.

b) Oturarak, oturağını yerden ayırmayarak yellenmeyi önleyebiliyorsa, namazını oturarak kılar. Burada bir oturuş kuralı yoktur. Yelini tutabilecek şekilde nasıl oturabiliyorsa öyle oturur. Oturağını yerden kaldırmadan rükû eder, secde yapar. Secde için, rükûdan biraz fazla eğilmesi kâfidir.

Keza, yaşlılık sebebiyle abdest kaçırdığının farkına varamayan kişi namaz kılmaktan alı konulmaz. Biz farkına vardığımızda onun yeniden abdest almasına ve namazını yukarıda anlatılanlardan birisine veya yapabildiği başka bir biçime uygun şekilde kılmasına yardımcı olmalıyız. Allah kabul etsin.

Dipnotlar:

1- Bakara Sûresi: 286

2- En'am Sûresi: 152; Mü'minûn Suresi: 62

3- A'raf Sûresi: 42